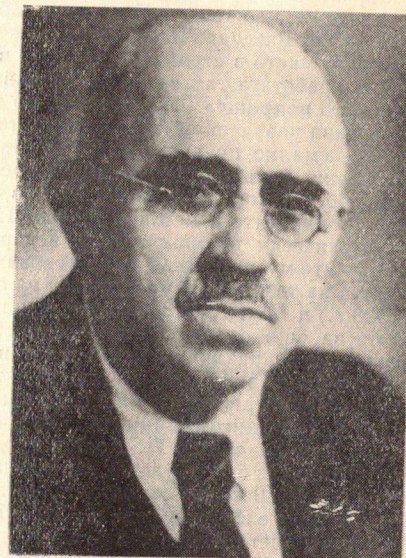

ДИМИТЪР КОСТОВ

1875—1965

На 9. I. 1965 г. почина Димитър Костов, дългогодишен учител по география и история и почетен член на Българското географско дружество. Той живя кръгло 90 години, по-голяма част от които беше посветил на народното образование и просвета. Димитър Костов е роден на 2. VI. 1875 г. в с. Арбанаси, Търновско. Още от ученическите си години той се проявява като буден и способен младеж. Пише сполучливи стихотворения и разкази, които били добре посрещани, а някои и отпечатвани. След завършване на средното си образование Димитър Костов се записва студент по история в тогавашното Висше училище в София (сега Софийски университет). По време на следването си той проявява изключителни интереси и към географията, която още не била открита като специалност у нас. По своя инициатива и с лични средства Д. Костов си изписва от чужбина чуждестранна литература, по която упорито изучава основните географски курсове, известни за онова време. След завършване на висшето си образование и преди да положи държавен изпит, Д. Костов се запознава и изучава добре и лекциите на първите професори по география (Ан. Иширков) и по геология (Г. Бончев), четени в токущо откритата специалност по география. Въз основа на тази си допълнителна подготовка той полага изпит за учителска правоспособност едновременно по история и по география. След това, вече като учител, се ориентира съвсем определено към географията, без обаче да изостави и заниманията си по история. Цели 25 години — от 1897 до 1922 г., Д. Костов е преподавател в различни градове: Русе, Разград, Тутракан, отново Разград, с. Златарица и отново в Русе. През този период, наред с учебно-преподавателската си работа, Д. Костов развива и широка обществена дейност по линията на читалищата, кооперативното дело, учителското профдвижение, в курсовете за ограмотяване на възрастното население и др. Заедно с това той се занимава и с научни изследвания. Като учител в гр. Русе под негово ръководство

и с помощта на ученици се разкопава и изследва близката до града могила. Резултатите от проучванията Д. Костов публикува в своя труд «Предисторическата могила до гр. Русе», Год. на Народния музей, 1922—1925 г. Като учител в същия град Д. Костов основава при гимназията археологически музей, а в града — гражданско археологическо дружество. Пак по това време той открива и публикува за първи път «Пет писма на В. Е. Априлов до Ил. Макариополски», Изв. на Народния етн. музей, т. II, 1922 г.

Ваканциите и другото си свободно време като учител Д. Костов използва и за многократни пътувания и изследвания на нашата страна. Материалите, събрани от тези изследвания, и познанията, които той придобил по литературни източници за географията на нашата родина, му послужили като основа за написване на учебник по «География на България и съседните ѝ земи». Този учебник, издаден през 1910 г. в гр. Пловдив, се задържа в средните ни училища от 1911 до 1944 г. Цели 35 години по него се преподавала и усвоявала географията на България. След Девети септември 1944 г. (в съавторство) учебникът на Д. Костов се използва още близо 5 години. Върху този свой труд Д. Костов е работил непрекъснато и упорито при всяко негово преиздаване. В разговор по този въпрос той казваше: «Учебникът е като лозе — в него винаги има още нещо, което трябва да се оправи.» Изхождайки именно от такива разбирания, покойният Д. Костов успя да поднесе на своите ученици един добър за времето си учебник, по който не случайно се е работило толкова дълго време. Неговият опит в това отношение е служил и трябва да служи като добър пример на всеки автор на учебник.

От 1922 до 1927 г. Д. Костов работи като директор на клона на кооп. «Напредък» в гр. Разград. В резултат на неговата упорита работа този клон се нарежда на трето място в страната след тези в София и Хасково. Обаче, както сам той казваше, «работата там не ме задоволяваше и аз жадувах да се върна отново на учителското поприще». През 1927 г. по застъпничеството на Учителския съюз Д. Костов бива назначен за образцов учител по история и география в III соф. дев. гимназия, а малко по-късно само за образцов учител по география в III соф. мъжка гимназия, откъдето буржоазията преждевременно го пенсионира през 1932 г. като «неудобен». Годишните на Д. Костов, прекарани като образцов учител, са едни от най-творческите в неговия живот. По това време той проявява най-добре своите педагогически възможности. Експерименталната работа в училище със стажант-учителите му послужва като основа за написване на два други важни труда в областта на теорията и практиката на обучението, а именно «Методика на историята» (1928 г.) и «Методика на обучението по география» (1934 г.). Наред с тях Д. Костов написва още редица методически статии по принципни въпроси на обучението, издадени на различни места в тогавашната педагогическа преса, които и днес не са загубили своето значение за практиката. Затова с право Д. Костов се счита като един от пионерите и основоположниците на методиките на географията и историята като научни дисциплини.

Като пенсионер Д. Костов продължава своите научни занимания. С колектив той участва при написването и издаването на географската христоматия «Нашата страна» (1950 г.), а самостоятелно написва географска характеристика на родното си място «Село Арбанаси, БАН, Сб. в чест на акад. Анастас Бешков, 1959 г.», и «Спиро Константинов», изд. на Инст. Ботев—Левски, кн. 3, 1959 г.

Д. Костов беше и един от активните членове на Българското географско дружество, който има немалки заслуги за неговото укрепване и дейност. Ето защо през 1948 г. при чествуване 30-годишнината на дружеството Д. Костов беше избран за негов почетен член. Делото на Д. Костов като преподавател, методик-ръководител, автор на учебник по география на България и като учител и научен работник е достоен пример за уважение и следване. Затова с неговата смърт географската общественост в България загуби не само най-възрастния географ, но и един прекрасен човек, съмишленик и приятел, който няма да бъде забравен.